

De Nederlandse poko's GS 1 en GS 2

(Jan L. Verhoeven; uit: Perfinpost nr. 99, november 2011)

In Perfinpost 88.1 ¹⁾ van februari 1988 heb ik een reclamefolder afgebeeld, waarschijnlijk van de Haagsche Kantoormachine Handel Dehlinger en Co. Dit bedrijf was de vertegenwoordiger van Dapag-Efubag, de fabrikant van de Poko machines. Deze folder bevindt zich in het museum voor Communicatie in Den Haag.

De folder vermeldt mededelingen van bedrijven over het gebruik van hun Poko machines. De inhoud van deze mededelingen doet vermoeden dat het antwoorden zijn op vragen van de vertegenwoordiger. De antwoorden zijn zeer interessant en dragen bij tot onze kennis van en de ervaringen met de Poko machines.

Een grote verrassing in de folder is de aanduiding dat de Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek uit Delft twee machines heeft gebruikt.

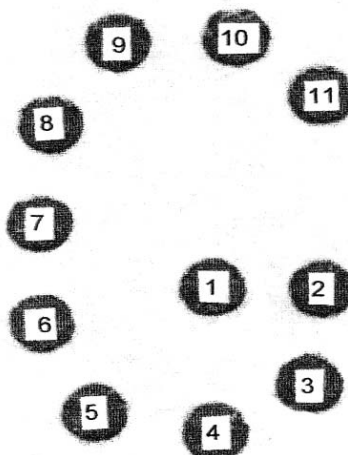
De letterlijke tekst daarvan is: *NEDERLANDSCHE GIST- EN SPIRITUSFABRIEK, Delft (2 stuks) "Is het ons een genoegen U te kunnen mededeelen, dat wij de "POKO" portokontrolle kas sedert 15 oktober 1922 in het gebruik hebben; al dien tijd loopt onze geheele post over de machines en is het onze overtuiging, dat het bevestigen der zegels niet alleen een grote tijdsbesparing beteekent, maar ook, dat de controle op het verbruik zeer scherp kan worden doorgevoerd."*

Na het lezen van deze folder had ik mijn GS poko's vergeleken en kon daarbij verschillen opmerken. Deze heb ik later met afbeeldingen en een toelichting aangegeven ²⁾. Omdat een aantal onder u de verschillen maar moeilijk of in het geheel niet kon onderscheiden heb ik een nog gemakkelijker te onderscheiden kenmerk toegelicht ³⁾.

Ik schreef toen: *"Kijkt men loodrecht op de zegel dan is het onderscheid inderdaad moeizaam vast te stellen. Een hulpmiddel is door langs de perfin, dus vanaf de zijkant, te kijken. Dit is een algemeen goed toe te passen methode bij het beoordelen van de stand van de gaten van een perfin. Er is nog een eenvoudiger methode om het verschil tussen GS 1 en GS 2 vast te stellen. Dat betreft de stand van gat G10. Bij GS 1 is de plaatsing van gat G10 hoger t.o.v. gat G9 dan bij GS 2. Na enige oefening, dat is echt wel nodig, kunnen beide typen "Op het oog" uit elkaar warden gehouden".*

Het gat G10 is het tweede gat van de bovenbocht van de G gat G9 ligt er links van en gat G11 rechts (dat is dus het laatste gat).

Nu, in 2011, kan ik daarbij bovendien nog opmerken dat door de lagere plaatsing van gat G10 de afstand tussen gat G10 en gat G11 bij GS 2 kleiner is dan bij GS 1.

GS1 (boven) GS 2 (onder)

Samenvattend is het onderscheiden van GS 1 en GS 2 als volgt vast te stellen:

- Een rechte lijn door G1 en G2 komt bij GS 1 hoger uit dan bij GS 2.
- De rug van de letter G is bij GS 1 gebogen en bij GS 2 recht, d.w.z. G6, G7 en G8 liggen bij GS 1 in een bocht, G6, G7 en G8 liggen bij GS 2 recht boven elkaar.
- Gat G10 is bij GS 1 hoger geplaatst dan bij GS 2, waardoor de afstand tussen de gaten G10 en G11 bij GS 1 groter is dan bij GS 2.

Omdat sommige verzamelaars beide GS poko 's afzonderlijk verzamelen geef ik hierbij een overzicht.

GS 1 heb ik gevonden in de catalogusnummers: 54, 60, 61, 65, 71, 81, 107, 109, 111, 153, 155, 157, 158, R2, R6, R8, R10, R11, R12, R13, R14, R15, R19, R22, R24, R25, R26, R29, R35, R40, R41, R42, R43, R47, R48, R50, R51, R64, R72, R73, R74, R74, R76, R77.

GS 2 heb ik gevonden in de catalogusnummers: 107, 111, 153, R2, R6, R8, R10, R11, R12, R13, R15, R19, R22, R24, R25, R26, R29, R35, R40, R41, R42, R43, R47, R48, R50, R73.

Ik verwacht dat na het lezen van dit overzicht meerdere verzamelaars bij hun doubletten zullen gaan zoeken naar de verschillen.

En omdat we het onderscheid tussen GS 1 en GS 2 in de toekomst steeds zullen gebruiken,

overigens net zo als bij de poko's AEG 1 en AEG 2, houd ik me aanbevolen voor meldingen van met name GS 2.

Het is duidelijk dat GS 1 veel meer gebruikt is dan GS 2, zowel in soorten zegels als in aantallen per soort.

De keuze van de coderingen van de poko's GS 1 en GS 2 is weloverwogen gebeurd en hoeft geen verwarring to geven met perfin GS 2.

¹⁾ *De eerste 7 Perfinposten werden genummerd met het jaartal en een volgnummer van 1 t/m 4.*

²⁾ *In Perfinpost 8 van februari 1989 blz. 8 en 9.*

³⁾ *In Perfinpost 17 van mei 1991 blz. 12 en 13.*